

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าได้ต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ในประเทศซึ่งได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรมนุษย์ มนุษย์จะเป็นคนอย่างไร ดีหรือเลว มีประสิทธิภาพหรือ มีคุณภาพหรือไม่ก็ย่อมเกี่ยวข้องกับชีวิตตั้งแต่แรกเกิดที่มนุษย์ได้เรียนรู้ และได้รับการอบรมเลี้ยงดูมา ดังนั้นจึงต้องเตรียมคน โดยเฉพาะบุคคลในวัยเด็ก เพราะว่าเด็กจะเป็นผู้ที่สืบทอดทุกสิ่งทุกอย่างของผู้ใหญ่เด็กจึงเป็นบุคคลที่ควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ ดังคำกล่าวที่ว่า “เด็กในวันนี้ คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” (วารสาร รักรวิชัย. 2548 : 11-13) การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคน และคุณภาพของคนไทยได้ถูกระบุไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มีจริยธรรม และ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (หมายถึง การเป็นคนดีของคนรอบข้างและสังคม” (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 5)

การพัฒนาบุคคลเพื่อให้ประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสติปัญญา อย่างเดียว มีการศึกษาพบว่าความเฉลียวฉลาดทางสติปัญญา (IQ) มีส่วนให้คนประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตเพียงร้อยละ 20 ที่เหลืออีกร้อยละ 80 ประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกรักของตนเองและผู้อื่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการแก้ความคับข้องใจ สิ่งเหล่านี้คือ ความฉลาดทางอารมณ์ หรือ อีคิว (EQ) (เทอดศักดิ์ เดชคง. 2548 : 34) และตรงกับที่ กรมสุขภาพจิต (2552 : Website) ที่ว่า ความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) ไม่ได้ชี้วัดความก้าวหน้าของมนุษย์เราแต่เพียงอย่างเดียว ความฉลาดทางอารมณ์ หรือ อีคิว ต่างหากที่เป็นเคล็ดลับที่แท้จริงของความสำเร็จในชีวิต เป็นเสมือนการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ชีวิตเด็กในอนาคต ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก ให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์เพื่อให้เด็กพร้อมจะเผชิญกับโลกกว้างต่อไป การดำรงชีวิตที่มีประสิทธิภาพต้องมี 2 สิ่งควบคู่กันไป คือ ความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) และ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งทั้ง 2 สิ่งมีปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ “สมอง” เพราะสมองเป็นตัวรับรู้ และสั่งการ ทำให้คนมีสติปัญญา ความคิด และสามารถควบคุมทางด้านอารมณ์ได้ ถ้าปราศจากการสั่งการจากสมองแล้วคนจะทำอะไรไม่ได้เลย (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2548 : 62) Brain-Based Learning หรือการเรียนรู้โดยถือสมองเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองทาง

ธรรมชาติ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิธีการทำงานของสมองแทนที่จะสอดคล้องกับอายุ ชั้นเรียนหรือห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เพราะเด็กที่อายุ 8 ปีเท่ากันสมองอาจจะไม่เหมือนกัน เป็นการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพสมองแต่ละช่วงวัยอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ (Windows of Opportunity) แก่เด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 3-4)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ตั้งอยู่บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและการพัฒนาการของเด็กแต่ละคน คือ ศึกษาให้รู้จักตนเองเพื่อให้เข้าใจพื้นฐานของมนุษย์ การศึกษาสภาพแวดล้อมซึ่งเชื่อมโยงกับมนุษย์และระบบการศึกษาในการสร้างคนให้มีทั้งความดี ความเก่ง และมีความสุขหรืออาจกล่าวได้ว่า มีทั้งความสามารถทางสติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ และมีคุณธรรมอยู่ในตัวเอง เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบท สังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณภาพต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ. 2547 : 5) ตามหลักความจริงการใช้สติปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจตัดสินปัญหาต่าง ๆ ผู้เรียนจึงมักใช้อารมณ์ที่เกิดขึ้นตัดสินใจเป็นหลัก และไม่ได้สอนให้ทำหรือสอนให้เชื่อมากกว่าสอนให้ขัดแย้ง สอนเนื้อหามากกว่าสอนกระบวนการแสวงหาความรู้มิได้ดึงเอาศักยภาพของผู้เรียนออกมาใช้แต่เป็นการปิดกั้นศักยภาพของผู้เรียนอย่างสิ้นเชิง (บุรุษย์ ศิริมหาสาร. 2545 : 20) ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ไม่สมบูรณ์ และไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจากการที่ผู้สอนยังมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นเนื้อหา โดยวิธีการบรรยายเป็นการสอนที่ตรงกันข้ามกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เจริญเติบโตเต็มความสามารถอีกทั้งการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันมักเน้นการพัฒนาสมองซีกซ้ายมากกว่าซีกขวา ทำให้ผู้เรียนขาดความสุขและจินตนาการในการเรียน (พีระพงษ์ กุลพิศาล. 2545 : 79) ไม่นับผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความสุข ซึ่งการเรียนอย่างมีความสุขนั้นต้องคำนึงถึงว่าผู้เรียนแต่ละคนนั้นต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ เกิดความรัก และความภาคภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลามีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ ผู้สอนจะต้องมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อผู้เรียนทุกคนโดยทั่วถึง สร้างบทเรียนให้สนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเข้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่ตนสนใจซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : 118-119) เมื่อใดที่ผู้สอนสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้สมองได้ทุกส่วนตลอดเวลาที่มีการลงมือปฏิบัติจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพได้เต็มขีดสุด (คุณฐิติ บริพัตร ณ อยุธยา. 2538 : 1)

ปรัชญาการศึกษาและแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 และมาตรา 24 ผู้สอนต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนอย่าง

มีความสุข และความแตกต่างระหว่างการเรียนของแต่ละบุคคล เมื่อทุกคนได้เรียนตามความสนใจและความสามารถของตนเองแล้วเขาจะมีความสุข และยังจำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้เป็นคนดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศเราจึงได้คนที่มีคุณภาพมาเป็นกำลังของบ้านเมือง ใช้ความเก่งเป็นพลังสำหรับสร้างสรรค์และใช้ความคิดเป็นปัจจัยเพื่อประคับประคอง หนุนนำความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูก ที่อำนวยเป็นผลประโยชน์ที่พึงประสงค์ (กรมวิชาการ. 2550 : 2) การที่จะทำให้บุคคลเป็นทั้งคนเก่งและเป็นคนดีให้เน้นทางจิตวิทยา เรียกว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient หรือ EQ)

นอกจากนี้เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าความฉลาดทางปัญญา (Intelligence Quotient หรือ IQ) ไม่ใช่ตัวชี้วัดความก้าวหน้าของคนเราแต่เพียงอย่างเดียว ความฉลาดทางอารมณ์ หรือ EQ ต่างหากที่เป็นเคล็ดลับที่แท้จริงของความสำเร็จในชีวิต เพราะคนเราจะทำงานสำเร็จได้ไม่ได้เท่าที่ควรหากขาดความมีมนุษยสัมพันธ์ และไม่สามารถควบคุมความคิด อารมณ์ และการแสดงออกอย่างเหมาะสม หรือไร้อะไรซึ่งทัศนคติที่ดีต่อตนเองและต่อทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ ความฉลาดทางอารมณ์ คือความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปตามอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข นักจิตวิทยาทั่วไปจึงยืนยันเช่นกันว่า เรื่องความสำเร็จในชีวิต เช่น เรื่องการเรียนการทำงานนั้นชาวปัญญามีส่วนเกี่ยวข้องเพียง 20% เท่านั้นที่เหลือเป็นด้านอื่นที่รวมเรียกว่า“ความฉลาดทางอารมณ์” (Emotional Intelligence) ถือว่าเป็นพลังเบื้องต้นของมนุษย์เป็นแรงผลักดัน ให้เกิดความคิดค้นใหม่ๆ ที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของมนุษย์ขององค์กร โดยรวมที่ควรสร้างเสริมแต่เยาว์วัย (กรมสุขภาพจิต. 2543 : 8) และตรงกับทศพร สุขประเสริฐ (2543 : 19-35) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์จะต้องเริ่มจากฐานตั้งแต่วัยเด็กเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องวางแผนพัฒนาโดยเริ่มจากหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประกอบขึ้นด้วยการร่วมมือของทุกฝ่าย ดังนั้นเด็กปฐมวัยจึงเป็นวัยที่เหมาะสมต่อการวางรากฐานการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เพราะเป็นวัยที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทางด้านสมองด้านอารมณ์จิตใจ เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เลียนแบบประสบการณ์ที่เด็กได้รับมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็ก อันจะเป็นรูปพื้นฐานของอารมณ์ที่ดี ให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ตั้งแต่ยังเด็กจนกระทั่งเติบโตใหญ่

การเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กก่อนวัยเรียนหรือเด็กที่มีอายุ 3-5 ขวบเป็นอย่างมาก เพราะนิทานเป็นเรื่องของความบันเทิง ฟังแล้วเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รู้เรื่องราวต่างๆ ที่แปลกใหม่ ให้ข้อคิดและคติเตือนใจ และนิทานยังเป็นสื่อที่มีพลังมากมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงเด็ก เด็กสามารถตอบสนองต่อการเล่านิทานได้อย่างดี ตั้งแต่ในวัยทารก (วาโร เฟ็งสวัสดิ์. 2541 : 47-57) นิทานนอกจากจะให้ความบันเทิง ฟังแล้วเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน แล้วในนิทานยังมีเนื้อเรื่องที่หลากหลาย และผู้เล่าควรเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมที่จะทำ

ให้เด็กฟังแล้วสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ซึ่งเทคนิคดังกล่าวก็คือ การเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ เพราะคุณค่าต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในนิทานจะถูกประทับไว้ในใจเด็กอย่างลึกซึ้งซึ่งการที่เด็กฟังนิทานซ้ำๆ ไม่ใช่เพื่อจดจำ เพราะเด็กในวัยนี้ มีพัฒนาการอย่างพิเศษของการจดจำที่แม่นยำ เด็กส่วนมากสามารถจำนิทานได้หลังจากฟังนิทานเพียงครั้งเดียว หากแต่การเล่านิทานซ้ำๆ กันเป็นเวลานานนั้นช่วยให้เซลล์สมองของเด็กสามารถเชื่อมต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นั่นหมายถึงความสามารถในการจับใจความและการเรียนรู้ ก็จะมากขึ้นด้วย (มานิตา ลีโทชวลิต. 2544 : 45-46) การเล่านิทานซ้ำแล้วซ้ำอีกจะช่วยให้พลังในส่วนลึกของนิทานสามารถเข้าไปมีอิทธิพลกับจิตใจของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถจับใจความ เก็บเอาความคิด และความหมายในนิทานเข้าไปพัฒนาเป็นความเข้าใจอย่างถ่องแท้ภายในตัวของเขาเอง ซึ่งจะเป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และยาวนานมากกว่าการเล่าเพียงครั้งเดียว ในการเล่าเรื่องในครั้งต่อไป อาจเปลี่ยนจากที่นักเรียนเคยเป็นแต่เพียงผู้ฟังมาเป็นผู้พูดหรือผู้เล่าและพร้อมกันนั้นนอกจากจะเป็นผู้เล่าแล้วก็จะได้เข้าถึงเรื่องราวโดยผลัดเปลี่ยนไปเป็นผู้แสดง ประกอบการเล่าเรื่อง เพื่อให้เข้าใจในเนื้อเรื่องได้ชัดเจนลึกซึ้งขึ้นด้วย และด้วยวิธีการนี้นิทานเข้าถึงธรรมชาติของเด็กและพัฒนาทักษะการจับใจความเด็กโดยไม่รู้ตัว ในขณะที่เด็กก็เรียนรู้คุณค่าของความเป็นคนที่สมบูรณ์ (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. 2538 : 64-65)

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์นั้น วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2545 : 32) ได้อธิบายว่าเป็นการพัฒนาสมองในส่วนของระบบ Limbic ซึ่งควบคุมความรู้สึก แรงขับของร่างกาย มีงานวิจัยชี้ว่า วิธีการฝึกสมองส่วนบนนี้ที่เป็นวิธีการที่ดีที่สุด คือ เริ่มจากการสร้างแรงจูงใจ และชี้ชวนให้ปฏิบัติ ทั้งนี้ความฉลาดทางอารมณ์สามารถฝึกและพัฒนาให้ตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะมีการพัฒนาสมองพร้อมแล้ว และพ่อแม่ ครูอาจารย์ จะต้องร่วมเรียนรู้และฝึกฝนด้วยความฉลาดทางอารมณ์เป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ในสถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม จึงต้องฝึกฝนในสถานการณ์ให้ทดลอง เรียนรู้ ปฏิบัติ มีการประเมินความพร้อมและความต้องการก่อน โดยมีการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคลนั้น รวมทั้งสภาพปัญหาและความต้องการก่อนการพัฒนาและยังต้องมีการติดตามประเมินผลการพัฒนา (กรมสุขภาพจิต. 2546 : 4)

โรงเรียนรีสอร์ทอนุบาลทุ่งสง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เปิดสอนในระดับอนุบาล 1 ถึงระดับอนุบาล 3 ที่ผ่านมามีพบว่าในระดับชั้นอนุบาล 3 พบว่า เด็กมีปัญหาและอุปสรรคในด้าน

การเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคม เด็กไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ไม่สามารถปฏิบัติตนให้เหมาะสมในการเข้าสังคมความเข้าใจตนเองและผู้อื่นและต้องได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องเพื่อให้เด็กสามารถเข้าใจตนเองและมีทักษะทางสังคมการสื่อสารที่ดี ดังนั้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความฉลาดทางอารมณ์ จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะสามารถช่วยทำให้เด็กเกิดการรู้จักและเข้าใจตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ซึ่ง

เป็นบทบาทและหน้าที่สำคัญของนักแนะแนวและให้คำปรึกษาในการค้นคว้าหาความรู้ ช่วยสร้างรากฐานของเยาวชนไทยให้เข้มแข็งและมีพฤติกรรมทางอารมณ์ที่เหมาะสมผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย ได้รับการปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของความฉลาดทางอารมณ์ อันจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยพบกับความสำเร็จในชีวิตอย่างที่ทุกคนปรารถนาเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และมีความสุข พร้อมทั้งจะเติบโตใหญ่เป็นอนาคตที่ดีของชาติต่อไปในอนาคต (กรมวิชาการ. 2550 : 50) ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวดที่ 1 มาตราที่ 6 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 50)

จากการศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพนั้นต้องคำนึงถึงนิทาน เพราะนิทานเป็นสิ่งที่เด็ก ๆ ชื่นชอบเด็กๆ จะตื่นเต้นและมีชีวิตชีวาขึ้นมาทันทีหากมีผู้บอกว่าจะเล่านิทานให้ฟัง เด็กจะมีความสุขสนุกสนาน และรู้สึกผ่อนคลายเมื่อได้ใกล้ชิดกับนิทาน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการเล่าให้ รูปภาพหนังสือ ทีวี วิดิทัศน์ ละคร หรือโรงละครก็ตาม ซึ่ง เกริก ยूनพันธ์ (2539 : 56) ได้สรุปว่านิทานหมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อกันมาหรือแต่งขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อความสนุกสนาน หรือสอดแทรกความคิด คุณธรรม ลักษณะที่พึงประสงค์แก่เด็กเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้เหมาะสม ในการดำรงชีวิตในสังคม คุณค่าของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นการสร้างนิสัยที่ดีให้แก่เด็กเนื่องจากคุณธรรมในตัวละครทำให้เด็กเป็นเด็กดีมีความสุขรวมถึงสภาวะทางอารมณ์ที่ดี เด็กจะนำตัวอย่างที่ดี ๆ ไปปฏิบัติตนอยากเลียนแบบนอกจากนี้นิทาน ดังที่กล่าวมาแล้วการที่เด็กมีสภาวะทางอารมณ์ที่ดีจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ต่อไป ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านิทานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้สะท้อนความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก จึงได้จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนิทานจะช่วยให้การจัดกิจกรรมประสบความสำเร็จสามารถนำนิทานไปใช้ เพื่อพัฒนาเด็กได้สมความมุ่งหมาย ในที่นี้จะกล่าวถึงการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนิทานในหัวข้อการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ สำหรับการเล่านิทานประกอบภาพ เป็นการจัดกิจกรรมหนึ่งที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก เพื่อให้เด็กได้เกิดการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เป็นการจัดกิจกรรมที่มีความสุข สนุกสนาน เป็นความรู้ที่เด็กได้รับโดยไม่รู้ตัว ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมการใช้หนังสือนิทานประกอบภาพว่าจะส่งเสริมความฉลาด ทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจ

เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ได้นำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนอนุบาลต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน ของนักเรียนอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนนริสอร์ทอนุบาล-ทุ่งสง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน
4. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ สำหรับกิจกรรมการเล่านิทาน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน มีความฉลาดทางอารมณ์หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในศึกษาค้นคว้านี้เป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 - 3/8 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนนริสอร์ทอนุบาลทุ่งสง กองการศึกษา เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 235 คน จาก 8 ห้องเรียน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 โรงเรียนนริสอร์ทอนุบาลทุ่งสง กองการศึกษา เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2558 จำนวน 28 คน จาก 1 ห้องเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นิทานประกอบภาพจำนวน 9 เรื่อง คือ เรื่อง หมिन้อยกลับใจ ม้าน้อยผู้โอบอ้อมอารี เสือน้อยและคำขอโทษ กระจ่ายน้อยผู้ฉลาด เทียบบ้านคุณตา แมวน้อยผู้กล้าหาญ บ้านแสนสุข ผีเสือน้อยผู้น่ารัก และลูกเป็ดไปโรงเรียน จำนวนแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งหมด 18 แผน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับกิจกรรมการเล่านิทาน

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางอารมณ์

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าผู้ศึกษาค้นคว้าได้เริ่มดำเนินการศึกษาค้นคว้าในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ระยะเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 20 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย หมายถึง การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยการผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เพื่อเป็นสื่อในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กให้เป็นที่ไปในทางบวก การรู้จักอดทนการรู้จักรอคอยและการรู้จักแบ่งปัน ฯลฯ ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นรากฐานของอารมณ์ เพื่อที่จะให้เด็กเป็นเด็กดี เด็กเก่ง และมีความสุข

2. กิจกรรมการเล่านิทาน หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นนำ เป็นกิจกรรมขั้นเริ่มต้นโดยครูเร้าความสนใจของเด็กด้วยการให้นักเรียนดูหน้าปกหนังสือนิทาน และให้ทำกิจกรรมที่ครูเตรียมไว้ เช่น หุ่นนิ้วมือ และหน้ากาก เป็นต้น

2.2 ขั้นสอน ครูเล่านิทานให้นักเรียนฟัง โดยเล่าประกอบหนังสือนิทานประกอบภาพเมื่อเล่าจบแล้วให้นักเรียนตอบคำถามจากนิทานที่ได้ฟัง โดยครูจะกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามทุกคน

2.3 ขั้นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะนิสัยใจคอของตัวละครจากนิทานที่ได้ฟังและร่วมกิจกรรมที่ครูเตรียมไว้ให้ ได้แก่ การแสดงการเล่านิทานจากหุ่นนิ้วมือหรือหน้ากากที่ครูเตรียมไว้ให้

3. หนังสือนิทานประกอบภาพ หมายถึง หนังสือนิทานที่ภาพวาดให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่ถูกแต่งสร้างขึ้น ซึ่งมีขนาดภาพ 3/1 ของหน้ากระดาษ สำหรับตัวอักษร 1/4 ของหน้ากระดาษและ

ใช้สีสะดุดตาเด็ก คือ สีแดง สีเขียว และสีเหลือง เป็นต้น มีจำนวน 9 เล่ม ดังนี้ หมิน้อยกลับบ้าน
 ม้าน้อยผู้โอบอ้อมอารี เลื่อน้อยและคำขอโทษ กระต่ายน้อยผู้ฉลาด เทียบบ้านคุณตา
 เมวน้อยผู้กล้าหาญ บ้านแสนสุข ผีเลื่อน้อยผู้น่ารัก และลูกเปิดไปโรงเรียน

4. ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของเด็กที่มีต่อการควบคุมพฤติกรรม
 อารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เป็นเด็กดี เด็กเก่ง เด็กมี
 ความสุข ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นได้ดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขหรือ
 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของเด็กปฐมวัยในการค้นพบถึงวิธีการประพฤตินในการดูแล
 ตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีมีความสุข ซึ่งวัดได้จากการสังเกตพฤติกรรมโดยใช้
 แบบสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถทางอารมณ์ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น ประกอบด้วย
 คุณลักษณะที่สำคัญ 3 ด้าน คือ

4.1 ด้านดี คือ ความสามารถของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 ในการรู้จักอารมณ์ของตนเอง
 มีน้ำใจกับผู้อื่นและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นความพร้อมทางอารมณ์ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น หมายถึง
 การรู้จักอารมณ์ รู้จักลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น การมีน้ำใจ และการรู้
 อะไรถูกอะไรผิดซึ่งวัดได้จากพฤติกรรมที่จะแสดงในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2 ด้านเก่ง คือ ความสามารถของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 ในการมีความกระตือรือร้น/
 สนใจ ใฝ่รู้มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและกล้าแสดงออกเป็นความพร้อมทางอารมณ์ที่จะพัฒนา
 ตนเองไปสู่ความสำเร็จ หมายถึง การกระตือรือร้นหรือสนใจใฝ่รู้ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง
 ยอมรับและยืดหยุ่นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง และการกล้าพูดและกล้าบอกความรู้สึกตนเอง ซึ่งวัด
 ได้จากพฤติกรรมที่จะแสดงในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การช่างสังเกต การยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นจาก
 การกระทำของตนหรือการทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น

4.3 ด้านสุข คือ ความสามารถของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 ในการดำเนินชีวิตอย่างที่มี
 ความพอใจ มีความอบอุ่นใจ และมีความสุขใจ เป็นความพร้อมทางอารมณ์ของเด็กที่ทำให้ตนเองเกิด
 ความสุข หมายถึง การรู้จักมีความสุขใจในการได้รับความรัก ความสนใจ และความชื่นชมจากผู้อื่น
 การมีความสุขใจ จากการได้รับการดูแล ปกป้องคุ้มครอง และการมีความสุขสนุกสนานร่าเริง ซึ่งวัด
 ได้จากพฤติกรรมที่จะแสดงในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ยอมเป็นผู้นำต่อคนอื่นและยอมรับสถานการณ์
 ที่เป็นผู้ตามการไม่หวาดกลัวและมั่นใจเมื่อพบคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย

5. ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง คุณภาพของแผนการจัด
 ประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ประกอบกิจกรรม
 การเล่านิทานของนักเรียนอนุบาลปีที่ 3 พิจารณาตามเกณฑ์ 80/80 โดย

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนอนุบาลปีที่ 3 ทั้งหมดที่ได้จากการประเมินแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ประกอบกิจกรรมการเล่นิทาน มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ตามแผนการจัดประสบการณ์ มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

6. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ประกอบกิจกรรมการเล่นิทาน